

Beszámoló

A Communitas Alkotói Ösztöndíjnak köszönhetően tovább végezhettem a kritikusi munkámat, amely nem köt egyetlen intézményhez, lehetővé téve a független alkotást és több kortárs magyar irodalmi műhelyhez való kapcsolódást.

A támogatott időszakra tervezett munka nagyrészt a pályázatomban foglaltak ütemében haladt, igyekezve eredeti szándékaimhoz igazodni. Ezek fő indítéka az volt, hogy „a kortárs kultúrában és szűkebben az irodalom jelenségeiben bekövetkező változások (a poszthumán perspektívák irodalmi beágyazódásai, az identitáspolitikák, ideológiák és az esztétikai szempontok összeférhetőségének kérdései, az újjavallomásosság és újnaivítás térnyerése – hogy csak nagyon keveset említsek), illetve azok a sajátos poétikák és kérdésfelvetések, amelyek mentén a fiatal generáció szövegei építkeznek, igénylik a kritika nyelvének adekvát módosulásait is, hogy releváns párbeszédet tudjon folytatni adott irodalmi alkotások kritikai elemzése során”, ráadásul „a fiatal erdélyi szerzőknél az organikus változásokkal együtt egyfajta tudatosodást is érzékelek abban, ahogy a kortárs világszerkezet változásaira, a kultúra szempontjainak elmozdulására reagálnak.”

A kritikus-értelmezői munka nem látványos, előkészítése, azaz az olvasási-gondolkodási-tájékoztató fázis még kevésbé, az elmúlt év első felét főként ez a tevékenységi kör tette ki. Az ösztöndíj összegéből beszereztem sok olyan kötetet, primér és szekundér irodalmat, szépirodalmi és irodalomtudományos folyóiratot, amelyek a tervezett fókusz, a kortárs fiatal erdélyi irodalom értésére és megragadására alkalmas kritikusi nyelv kialakításának kísérlete számára szolgáltak korpuszként és segédanyagként, illetve olyan műveket olvashattam, amelyek a távlatok, szélesebb kontextusok fele való nyitást teszik lehetővé, mivel célom nem valamilyen konstruált erdélyiségbe való belezáródás volt, hanem csupán a szűkebben vett irodalmi-szakmai környezetemre való fokozottabb odafigyelés, az érintettség és a szakmaiság egyensúlyának megteremtésével. Többféle műfajjal foglalkozva, kiindulópontként a címtelen föld metamodern

antológiát használva (amelyről hosszabb kritikám előkészületben van a kolozsvári Helikonnál, illetve amelynek kapcsán egy turnén vettem részt moderátorként 2021 júniusában), az ösztöndíjas időszakban megalkotott szövegek közül példaként említeném kritikámat György Alida Hármasszabály című prózakötetéről (Újvárad) és Szercey Szabolcs Plüssbolygó című verseskönyvéről (Szépirodalmi Figyelő), de idesorolhatnám azokat az írásokat is, amelyek kritikusok munkáival foglalkoznak (pl. Zsidó Ferenc kritikakötetéről az Újváradban), egy interjút André Ferenc költővel (Látó), továbbá előkészületben van egy áttekintő jellegű tanulmány a Forrás folyóirat számára a fiatal erdélyi irodalomról. Az ösztöndíj lehetővé tette azt is, hogy a felszabadult időben egyéb kritikusi projektjeim keretében is írhassek, olvashassak.

A recenzálás mellett sok olyan művet sikerült elolvasni magyar, román és angol nyelven, amelyekről nem készülök kritikát írni, de amelyek elengedhetetlenek a kortárs folyamatok és összefüggések értéséhez. Ugyanígy a kapcsolódó teoretikus munkákat is – pl. a kortárs próza újrealizmusa körüli, látványosabban főként a magyarországi elmélészek általi definiálási-értelmezési törekvéseket, amelyek párhuzamba állíthatók a kortárs költészet elmozdulásaira, fókusz- és regiszterváltásaira irányuló magyarázat kísérletekkel, amelyek során Erdélyben mintha inkább a metamodern elmélet fele történnének izolált tapogatózások. Az ösztöndíjat továbbá különböző online szótárak, adatbázisok, online folyóiratok előfizetésére használtam, illetve mindennapi kiadásokra, mint a megélhetés, utazások, orvosi vizsgálatok költségei stb. Köszönettel tartozom az ösztöndíj odaítélése által kifejezett bizalomért ebben az apokaliptikus hangulatú időszakban.